

"אגורה באהלך עולמים"

(תהילים ס"א)

זמני השבת

ירושלים

כניסה 19:12 יציאה 20:02 ר"ת 20:54

גיליון 223

ראה - תשפ"ג

עשר תעשר - גדול מצוות הצדקה

בדרך כלל בפרשת ראה אנו מדברים על הצדקה. ראשי תיבות רא"ה - ראה אלול הגיע וידוע שתשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה ומכאן הכנה עבורנו ליום הדין הקרב ובא.

התורה מצווה לנו: "עֲשֹׂךְ תַעֲשֹׂךְ אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֶרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שְׁנֵה שְׁנָה". אומר **הכלי יקר**: "מצונו שכל עניני צדקה כפולים, עשר תעשר, נתון תתן, פתוח תפתח, והעבט תעביטנו, וכן השכר כפול כי ברוך יברוך, ע"כ נראה שכל עניני הצדקה כפולים הנתינה ביד, והפיסו בפה, ע"י שלא ירע לבבו ויתן לו בסבר פנים ובלב שלם ורש לא שמע גערה". אומר הרב, על האדם לתת הצדקה בשתי בחינות, נתינה ביד רחבה והשנייה בלב שלם ונפש חפצה, כך שהעני לא ירגיש שמקפידים עליו.

הגמרא בבא בתרא (ט:): "אמר רבי אלעזר, גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה רבינו. דאילו במשה רבינו כתיב, "כי יגורתי מפני האף והחמה" ואילו בעושה צדקה כתיב, "מתן בסתר יכפה אף [ושוחד בחיק חמה עזה]".

אומרת הגמרא, הנותן צדקה בסתר גדול יותר ממשה. במשה כתוב שפחד מהאף והחמה ואילו במתן בסתר כתוב שיכפה אף, משמע יבטל אותו. ושוחד בחיק חמה עזה, שוחד זה דבר מוסתר - 'בחיק' ומדוע מדמה שלמה המלך את נתינת הצדקה בסתר לשוחד? שבשעה שנותן צדקה, כאילו נותן שוחד לקב"ה וזה יביא לאדם הצלה.

אומרים **התוס'**: גדול עושה צדקה בסתר, שמשך יותר חמה מאשר משה בתפילתו. ידוע שכאשר חטאו ישראל בעגל, עמד משה בתפילה לפני הקב"ה ובכוח אותה תפילה סילק את המוות מישראל. למשה כוח תפילה שלא יתואר ובכל זאת אדם שיתן צדקה בסתר יוכל לפעול יותר. עוד ראינו על מעלת תפילה שמה שהתפלל בכניסה לארץ 515 תפילות ושבר מחיצה אחר מחיצה, עד שאמר לו הקב"ה, רב לך אל תוסף - אל תתפלל עוד בדבר הזה. כי אם היה מתפלל, היה זוכה להיכנס לארץ. נראה שלמרות מעלת משה ותפילתו, הוא מוגבל מעט ואילו הנותן צדקה בסתר, יכול לפעול יותר ממשה רבנו.

אומר **המהר"ם מרוטנבורג**: "מתן בסתר יכפה אף ושוחד בחיק חמה עזה" - כל הנותן צדקה, אפילו ניתן רשות למלאך הפורענות להיפרע ממנו, אין המלאך הממונה על הצדקה מניחו אלא רץ בין מלאכי מרום והם נותנים לו רווח (מאפשרים לו לעבור). מכאן מוכח שאפילו אותם מלאכים מקטרגים, כאשר רואים מלאך הנוצר ממצוות צדקה בסתר, הם מפנים את הדרך, מה שאין כן בכל מלאך הנוצר מכל מצווה אחרת. ממשך ואומר: ועומד לפני הקב"ה ומלמד עליו סנגוריה ואומר ריבונו של עולם, פלוני שנתת רשות לאבדו זכות גדול יש בידו ומלאך הממונה על הפורענות אומר, בשביל זה אתה מזכה? הלא כמה עבירות בידו. וזה משיב, מצווה זו שעשה שקולה כנגד כולם. באותה שעה אומר הקב"ה למלאכי הפורענות, אל תגעו בו, כי מצאו לו זכות! זו ככוונה 'יכפה אף'.

מהמעשה הבא נראה איזו שמירה יש בזכות מתן צדקה בסתר. ישנו יהודי בשם בר עמי המתגורר בעיר רחובות ועוסק ביצירות אומנות. את היצירה המקורית היה שומר בכספת בארה"ב והיה מוכר העתקים שלכל אחד מספר סידורי משלו. באחת המכירות שביצע, ניגשה אישה וביקשה לרכוש את היצירה של מצוות הצדקה. מכר לה האומן את היצירה וזו התרגשה מאוד והחלה לבכות. לאחר שנגעה שאל אותה האומן, מה פשר הבכי שלך?

השיבה: המספר הסידורי של התמונה הוא 991. מיד חשפה את זרועה שעליה חקקו הגרמנים יימח שם את אותן ספרות בדיוק-991. שאל אותה מדוע בחרת דווקא ביצירת הצדקה? השיבה לו, שיש לה חיבור למצווה זו, כיוון שלפני השואה הייתה רגילה בחלוקת צדקה בסתר למשפחות נזקקות. אמר לה האומן, גימטרייה של המילה 'צדקה' - 199, אותן ספרות שחקקו על ידך.

זה שאמר המהר"ם מרוטנבורג, אדם המקיים מצוות צדקה בסתר, אפילו השטן לא מעכב עליו שידברו עליו זכות. הגרמנים חרטו על ידה את מספר המצווה, בכדי שתינצל. כך אנו מבקשים בתפילה, 'ברוגו רחם תזכור'. גם שאתה בורא עולם בכעס, תזכור את רחמי ישראל על העניים שעושים איתם צדקה שיש לה כוח יותר מתפילת משה רבינו.

ידוע שבעיר סדום היה איסור מוחלט על מתן צדקה ולבסוף נחרבה העיר. אומרת התורה (דברים כט, כב): "וְגִבְרִית וְגִלְמָל שָׂרְפָה כָּל אֶרֶץ לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יִעָלָה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב כְּמִהְפַּכַת סֹדֶם וְעַמְרָה אֲדָמָה וְצַבִּיִּים [וְצִבּוּיִם] אֲשֶׁר הִפֵּךְ יְהוָה בְּאֶפְסוֹ וּבְחִמְתּוֹ". הנביא יחזקאל (טז, מט) מגלה לנו מה הסיבה להפיכת סדום: "הֲנֵה זֶה הָיָה עֵוֹן סֹדֶם אֲחֻזְתָּהּ גָּאוֹן שְׂבָעַת לָהֶם וְשָׁלַת הַשָּׂקֶט הָיָה לָהּ וְלִבְנֹתֶיהָ יָד עַל עֵי וְאֵבְיוֹן לֹא חִזְקָה". בסדום לא היה מתן בסתר ולא ניתנה צדקה כלל ולכן אין מה שיכבוש את חרון האף והחמה. לכן בעבור זה שלא החזיקו ידי העניים נחתם דינם.

מכאן נבין כוח מתן צדקה בסתר ובנקל יכול כל אדם למנות שליח לתת את הצדקה לעני, לאברך או לאלמנה ואף שפוגשים הם את אותו גבאי צדקה, אין הם יודעים מי הנותן.

נחזור **לתוספות** ששואלים על האמירה שהנותן צדקה בסתר גדול יותר ממשה רבינו. וכי משה לא נתן צדקה בסתר? אלא, שמה באותה שעה פסקה אותה זכות. שואל **היעב"ץ** על התוספות: מתי נתן משה צדקה בסתר? הרי במשך ארבעים שנה, בכל יום ירד לישראל מן במדבר (מלבד יום אחד, יום מחלוקת קרח ומכאן נלמד כמה חמורה המחלוקת שדוחה מאה פרנסות) ואם כך, אין מציאות שצריך לחלק אוכל לעניים. בנוסף, מים היה להם תמיד מבארה של מרים. הנבגדים שלהם לא בלו ולא היה צורך בבגדים חדשים. בנוסף, אומרת הגמרא בבכורות, שבזמן יציאת מצרים אספו כל אחד מישראל תשעים חמורים לובים עמוסים כסף וזהב ואין הם זקוקים לכסף. אם כך, איזו צדקה עשה משה בסתר? **המדורש בפסיקתא** מחזק את היעב"ץ ואומר: על אף שכתוב על משה, צדקת השם עשה, מדובר בצדקת השם. ששפט משה את ישראל משפט צדק.

אם כן, שאלת **היעב"ץ** בעינה עומדת, איזו צדקה בסתר עשה משה? ומתוך: אפשר שכאשר היו ישראל משועבדים במצרים עשה משה את הצדקה. משה כידוע גדל בארמון פרעה והיה רואה בסבל אחיו. התורה אומנת אינה מספרת בדיק על מעשיו, אבל מסתמא היה משה שולח לאחיו את צרכיהם בסתר. לכן מתרצים התוספות שמה עד זמן חטא העגל, שם התפלל על ישראל, פסקה זכות אותה מצווה שעשה משה במצרים.

אומר **הרב פינשטיין**: ברור מעל כל ספק, שמהרגע בו הפסיק משה את מצוות מתן צדקה בסתר ועד שחטאו ישראל בעגל, לא עבר משה עבירה שבגינה איבד את זכות המצווה ומכאן נלמד שיש תוקף המצווה. נמצא, שאדם הרוצה לעורר על עצמו ומשפחתו את זכות מצוות מתן בסתר, עליו לחזור ולתת ולא להסתפק בדבר חד פעמי.

ממשיכה **הגמרא בבא בתרא** ואומרת: "אמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות". לפי טענה זו, אם אמרנו שהנותן בסתר גדול ממשה רבינו, כעת נראה שהמפייס את העני בדברים עוד יותר מהנותן בסתר. אלא, המפייסו בדברים עוסק במי שאין לו לתת ממון באותו רגע. לכן, אם בא עני אל תשלח אותו ריקם, תפייס אותו בדברים. אם יש לאדם לתת ולא נתן והחליט לפייסו בדברים, עובר על "לא תקפץ אֶת יָדְךָ מֵאֶחֶיךָ הָאֶבְיוֹן". אמר ריש לקיש, ואפילו אין לך לתת לו, נחם אותו בדברים ותאמר, תצא נפשי עליך שאין לי ליתן לך.

אומר **המהר"ל**, מה גדר המפייסו בדברים: תדבר על ליבו של העני ותאמר, כרגע הקב"ה עוד לא פתח לך, אבל וודאי עוד מעט ייתן לך. יחזק אותו באמונה וייתן לו כוח להכיל את המצב ולעבור אותו. בנקודה זו, הדבר עדיף על נתינת הממון כיוון שאם נתת חמישים שקלים, העני קנה אוכל, סיים לאכול וחזר לאותה נקודה. אבל אם עודדת אותו על אף שנגמרו לו אותם חמישים שקלים, הוא עדיין שמח כיוון שרוממת את רוחו.

אומרת הגמרא **בביצה** (טז): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאות שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו. א"ר אבהו (מהיכן שנקצב בראש השנה?) מאי קראה תקעו בחדש שופר (בכסא) ליום חגנו. איזהו חג שהחדש מתכסה בו? הוי אומר, זה ראש השנה. וכתוב כי חק לישראל הוא, משפט לאלהי יעקב. (חוק- קצבה, משפט- יום הדין) שואלת הגמרא, מהיכן שחוק זה קצבה? דכתיב: רק אֲדַמְתָּ הַפְּהָיִים לֹא קָנָה פִּי חֶק לַפְּהָיִים מֵאֵת פְּרָעָה וְאֶקְלוּ אֶת חֶסֶם אֶפְשָׁר נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת אֲדָמָתָם (ברעב שהיה במצרים קנה יוסף את אדמות מצרים חוץ מאדמת הכהנים, כיוון שקיבלו חוקם- מזונם מהמלך ולא היה להם צורך למכור אדמתם).

עוד מצאנו שאומר שלמה המלך (משלי, לח): "רִאשׁוֹ וְעֶשֶׂר אֶל תִּתֵּן לִי הַתְּרִפְנִי לְחֶם חֶקְיִי". מבקש שלמה, אל תעשה אותי עני ולא עשיר, תן לי רק את המזון שאני צריך. מסביר ר' נתן **מברסלב**, על כל אחד לקבל את הפרנסה שקצב לו הקב"ה, כמו חוק שאין לערער עליו. בעצם הוא מבאר את המילה 'חוק', לא קצבה אלא כחוקה שאין להרהר אחריה. פעמים שואל אדם מדוע אין לי את מה שאני צריך? האמת שלענות על שאלה זו, לא ניתן. הרי גם אם יענה הקב"ה לאותו אחד ויתן לו, יצוצו לו שאלות חדשות. לדוגמה: האישה אומרת לבעלה, אין אוכל לילדים תעשה משהו. הוא הולך ומתפלל ואם בקב"ה נענה לו ולאחר זמן מצוי לו רווח בבית. אז מבקשת האישה תכשיטים וכן על זה הדרך ושם מתחילות המריבות. לכן מבקש שלמה, תן לי בדיוק מה שאני צריך. על חוק לא שואלים שאלות, כך אמר הקב"ה בעניין פרה אדומה, חוקה חקקתי ואין לך להרהר אחרי. גם אם קיבלת פרנסה ברווח, אל תהרוס את המדרגה שלך בכדי להרוויח יותר. מאידך, גם העני צריך להרגיש שיתכן ואינו ראוי למה שנתן לו הקב"ה, כפי שאומרים אנו בתפילה: נתן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו. גם הלחם הפשוט, זה חסדי שמיים.

יש הממשיכים את עניין הפרנסה למיתת משה שמקום קבורתו לא נודע. כאשר הלכו לחפש את מקום קבורתו, התחלקו לשתי קבוצות. אחת עלתה לראש ההר והשנייה לרגלי ההר. אלו שלמעלה, נראה להם מקום הקבורה למטה ולהיפך ואף אחת מהקבוצות לא מצאה את הקבר. כך האדם, פעמים אומר הפרנסה מרחוק ולבסוף תחת רגליו. פעמים חושב שתחת רגליו ולבסוף ממוחק.

לכן, הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות ואם אינו נותן, עובר בשישה לאווים. אם מפייסו, מתברך באחת עשרה ברכות כיוון שבעשרה מאמרות נבאר העולם ובנוסף, **בדבב** השם שמיים נעשו- לשון דיבור. וכאשר מדבר האדם לעני, זו בחינה עליונה והקב"ה מברך האדם כנגד עשרה מאמרות ודיבור השם, שע"י הדיבור גרם לעני שיקבל דין שמיים באהבה.

בנין מה עוצמת פיוס דברים מהמעשה הבא. מסופר על יהודי בשם ר' **שמואל צבי קובלסקי** שהיה יושב בביתו ועוסק בתורה. כעבור מספר רגעים נשמעה דפיקה בדלת. קם ר' שמואל, פתח את הדלת וראה שם אברך שבא לאסוף צדקה עבור משפחה ענייה שאב שמשפחה נפטר והאלמנה מבקשת עזרה. הכניס ר' שמואל את האברך לביתו, פתח לו שולחן וביקש שיעשה ברכות. תוך כדי אכילתו, נכנס עימו דברים ושאל אותו, איך מתקדם איסוף הצדקה? אמר לו האברך, דלת אחת לא פתחו, בשנייה טרקו לי בפנים, בשלישית פתרו אותי בכמה פרוטות. אמר לו הרב, אל תקפיד עליהם, יש שאינם מבינים את חשיבות המצווה, יש חשדנים ויש שחושבים שנפתרים בכמה מעות.

אני אספר לך על **האדמור משה מסוסב** שהיה גבאי צדקה וכאשר היה מתרים היה עובר ביזיונות ולא היה מקפיד על כך. פעם אחת היה אוסף ממון על מנת לשחרר יהודי מהשבי ועל אף מאמציו לא הצליח להגיע לסכום הרצוי. כאשר הגיע לעיר מסוימת אמרו לו, יש כאן יהודי בציונוק ואומנם הוא גנב אבל צריך לפדות אותו. סכום הפדיון היה הסכום אליו הגיע האדמור. אמר לעצמו, כיוון שלא הגעתי לסכום הנצרך לשחרר את אותו יהודי שרצה לשחרר במקור, נשחרר את היהודי הזה. לאחר שפדה אותו אמר לו, מה זה להיות גנב? בבקשה ממך, פדיתי אותך ותבטיח שאתה לא חוזר לגנוב. אמר לו, איני מבטיח, הפעם לא היה מזל ותפסתי, אולי בפעם הבאה אצליח. אמר ר' משה, מה יהודי שעוסק במלאכה כה בזויה ואינו מתייאש ומאמין שפעם הבאה יצליח. אני שעוסק במלאכת שמיים ומקבל ביזיונות, על אחת כמה וכמה שאין לי להתייאש.

נתן לו ר' שמואל צדקה ושילחו לשלום. אמר לו האברך, דע לך שגמלתי בליבי החלטה שזו תהיה הדלת האחרונה שאני דופק בה, עכשיו נתת לי כוח להמשיך.

כך, כאשר מעודדים את העני ומחזקים אצלו את האמונה, הוא מקבל כוח להתמודד עם במצב בו הוא נתון.

אומר **הכלי יקר**: מדוע בעניין הצדקה כפלו את המילים? "המתפלל ישחה כשיעור נמיסת שני פתחים כו'. והוא לקיים מה שנאמר: אני בצדק אצוה פינד. ומכאן למדו, שקודם שיתפלל ייתן פרוטה לצדקה וזהו שיעור שני פתחים כמ"ש פתח פתח את ידך. והיינו פתיחת היד, ופתיחת הלב, שנוכר בפסוק הקודם לא תאמץ את לבבך, ולא תקפוץ את ידך. על כן כל עניני הצדקה כפולים, אחת ביד ואחת בלב ועל כל אחד מאלה הקב"ה קובע לו שכר בפני עצמו, לכך נאמר: כי בך יברכך". ברגע שתתן לעני את צורכו בכדי שיעמוד על רגליו, מבטיח לך הקב"ה ברכה.

אומרת **הגמרא בגיטין** (ז): "כה אמר ה' אם שלמים וכן רבים וכן נגוזו ועבר וגו'. אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים, יעשה מהן צדקה וכל שכן כשהן מרובין. מאי וכן נגוזו ועבר? תנא דבי ר' ישמעאל, כל הגוזז מנכסיו ועושה מהן צדקה, ניצל מדינה של גיהנם".

שאל ר' **לוי מברדיצ'וב**, למה דווקא במצוות הצדקה אומרים שיינצל, שבת או כל מצווה אחרת לא מספיק חשובה? מתרץ הרב בשם **המגיד ממזריץ'**: כל אדם השם לעצמו דבר מה שהוא בוטח בו, כמו ממלך הדבר על עצמו ונפסק ממנו מידת הבטחון בהשם. אם בוטח הוא בהשם בכל מצב, מבטיח לו הקב"ה ברכה עד בלי די, ללא מקשרים, ישירות ממנו יתברך.

אדם שאין לו ממון מיותר, אלא לו ולבניו ביתו והולך ממקום של ביטחון בהשם ומחלק צדקה, הוא מראה שהוא בוטח בהשם ולא בממון או במקורו. אם כן, מה הכוונה אם שלמים ורבים: אדם שמחסר מלחמו, הקב"ה מברך אותו ונותן לו יותר. אדם שזכה לתת חומש, הקב"ה רואה זאת וסומך עליו ולכן מגדיל לו את הקופה בכדי שיוכל לתת יותר. בנתנית הצדקה אנו מוכיחים שאנו פקידים טובים ונאמנים ואם יפקידו בידינו סכומים גדולים יותר, נחלק יותר. לכן אומר **המגיד מדובנא**, רק במעשר מותר לנסות את הקב"ה ומדוע שונה מצווה זו מכל מצוות התורה? משל לסוחר בדים שהגיע לעיר למכור סחורתו. שאלו אותו מה אורך גליל הבד? אמר להם, שלושים אמה בדיוק. חשבו האנשים, אולי יש פחות משלושים איך נדע? אמר להם, וודאי שאיני פותח את כל הבדים בעגלה, אבל תבחנו את הגלילים ותבחרו את הגליל שנראה לכם שאורכו הקצר ביותר. נפתח אותו ואם לא יהיו בו שלושים אמה, אני שקרן. אבל אם יש בו שלושים אמה, משמע שיש בכלום. כך עשו והוציא להם את הספק מליבם.

הפרשה שלנו נפתחה בפסוקים: "רָאָה אֱלֹהֵי נְתָן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה". אומר הקב"ה, אם תכלו בדרך המצוות, אני אברך אתכם. ואם יבוא אדם ויגיד, מהיכן אני יודע שיש ברכה? אומר הקב"ה, איזה מצווה הכי לא הגיונית בה אתה מתחסר בפועל? זו הצדקה. תבחן אותי במצווה זו ואם תמצא שאתה נותן ומתברך, וודאי שלא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא וכך אברך אותך בכל המצוות. בזה התירה התורה לאדם לבחון את השם.

אומר **האדמור מסאטמר**: מדוע במצווה זו התיר הקב"ה לנסות? מסביר הרב, שיש דין שאדם אסור לו לקטוף מפרדס תבואה או עובר בו. אפילו לפועל אין היתר, אלא אם הוא בשעת קציר (קטיף). אז התירה לו התורה לאכול מהפירות וללא הגבלה. נמצא, שברגע שנותנים את הפירות לכלי של בעל הבית, מותר לאכול מהפירות. אומר האדמור, שאדם נותן בכליו של הקב"ה, ליתומים, עניים, לתמידי חכמים. אומרת התורה, במצב כזה גם אתה תאכל ותהיה שבע ממה שתתברך.

נמחיש את הדברים ע"י מעשה עם ר' **איסר זלמן מלצר** שלמד אצל ר' חיים מוולוז'ין ורבו היה הגר"א שכתב באגרת שלו: למען השם, תפריש החומש כאשר ציוויתך ולא תפחת כאשר הזהרתך, כי פחות מזה עובר על לאו וכאילו כופר בתורה כולה. דברים אלו נחקקו בר' זלמן והיה מקפיד מאוד בעצמו על מתן חומש. מסופר, על משפחה שהתגוררה בסלוצק והייתה להם מאפייה בה היו משקיעים את חיהם, אבל לא היתה להם ברכה. ניגשה בעלת המאפייה לר' זלמן לבקש ממנו עצה לדעה מה לעשות ובלילה קיבלה החלטה שכל דבר שיגיד הרב היא שומעת בקולו. אמר לה הרב, החל משבוע הבא תכיני רשימה של הוצאות והכנסות מדויקות ובסוף השבוע הביאי אלי מעשר או חומש מההכנסות. אמרה בליבה, אין לנו מה לאכול והוא רוצה שנוציא עוד? אבל כיוון שגמרה בליבה לעשות דבר הרב, לא אמרה דבר. עשו המשפחה כדברי הרב ונמצא שביום שישי נתנו לרב כמה שקלים מועטים. בשבוע לאחר מכן, הסכום הוכפל וכן משבוע לשבוע. לאחר מספר חודשים זכו להביא סכומים גדולים ומשמעותיים, עד שבשלב מסוים אמר להם הרב, הכספים רבים מידי, תחלקו אותם בעצמכם. מספר הבן של ר' זלמן, שלימים נרשמה אותה משפחה ביומני העיר סלוצק, כאחת המשפחות העשירות.

אנחנו לא זקוקים לרב שיגיד לנו להפריש ולהתברך. יש לנו הבטחה של השם יתברך בדבר!

כולנו זקוקים לסגנונים לפני יום הדין, שיעמדו לפני השם ללמד עלינו זכות ויש לנו את האפשרות לקנות את החיים שלנו ושל יקירנו! אומנם בתחילה קשה לעשר, אבל ברגע שאדם מתרגל, הדבר הופך להיות חלק ממנו, הזכות לשמח יהודי אחר וע"י זה קונה לו סגנונים. מבטיח הקב"ה: עשר תעלה, כי בעבור זה יברכך השם אלווקך.

יהי רצון שנוכח להתחזק בדבר ולהיות תמיד בצד הנותן.